

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 52.

V Ljubljani, četrtek 4. marca 1926.

Leto I.

Protest ljubljanskega delavstva.

Velikanska udeležba. Enotnost delavstva, odgovor na nečuveno nasilje kapitalističnega razreda. Zmaga razrednih strokovnih organizacij.

V polni Unionski dvorani se je vršil protestni shod ljubljanskega delavstva. Prekipevalo je v dvorani ogorčenje ljubljanskega delavstva in nenonsna je bila odločnost ljubljanskega delavstva, da prepreči katastrofo rudarskega proletarijata in njegovih nedolžnih družin.

V splošni tišini je otvoril sodrug Jernejčič kot predsednik Strokovne komisije javni shod. Besede, ki jih je govoril v delavskem boju osiveli sosodrug, sodrug, ki je hodil s proletarijatom vso pot na Golgoto, so izzvale med navzočimi burno odobravanje in enodušne enoglasne proteste proti izkoriščajočemu kapitalizmu.

Strokovno poročilo je podal s. Filip Uratnik, tajnik Delavske zbornice, za njim pa so izrazile solidarnost z rudarskim proletarijatom vse na shodu udeležene strokovne delavske organizacije.

Naj ve rudarski proletarijat bednih in zapuščenih v trboveljskih revirjih: ramo ob rami v nerazdeljivi skupnosti in po ničemer ovirani solidarnosti se bo boril ljubljanski proletarijat za svoj in rudarskega delavca življenjski obstoj.

Zadnji je govoril s. Alojzij Sedej. Njegov klic po enotnosti, njegov klic po razredni zavesti in neizprosni razrednem boju je izzval burjo pri-
trjevanja.

Prav tako pa si naj zapomni rudarski proletarijat: Student Dušan Kermavner, ki še ne ve, kaj je trpljenje in beda rudarja, ki še ni dopolnil petindvajsetega leta in ki ga še danes oče redi, je čutil potrebo, da je organiziral peščico nedoraslih fantalinov, pa motil shod, rušil enodušnost in enotnost protesta in manifeste.

In, žal nam je, da je Kermavnerju Marcel Žorga nasedel. Čemu to? V železničarski organizaciji je mesto zanj in dovolj dela zanj. Železničarska organizacija pa je bila na strani onih, ki so dali enodušen protest in tudi v Marcelovem imenu kot člana železničarske organizacije je protestiral proletarijat. Ko pa bi hotel Marcel Žorga vseeno govoriti, tedaj bi to kaj lahko dosegel potem svoje organizacije, tega pa ni mogel doseči ob pomoči Kermavnerja-študenta.

To nastopanje bi lahko težko oškodovalo solidarnostno manifestacijo ljubljanskega delavstva. Toda: razgrajčem in razbijačem je odklenalo v delavskih vrstah.

Rudarski proletarijat pa bo še sam obsodil te ljudi.

I. Resolucija.

Ljubljansko delavstvo, zbrano dne 3. marca na velikem javnem shodu v veliki dvorani hotela „Union“ ugotavlja:

Po zaslišanju referatov, glasom katerih je odpustila Trboveljska premogokopna družba 1325 rudarjev, za ostale produktivne delavce pa uvedla praznovanje ene tretjine, tako da praznuje vsled teh ukrepov nad 3100 delavcev, istočasno pa napovedala, da bo podaljšala delovni čas in znižala mezde.

1. Tudi, če bi bilo res, da so redukcije, ki jih napoveduje TPD, nujno potrebne, bi pomenjal način, kako se nameravajo te redukcije izvesti brezprimeren protisocialen čin eksponentov inozemskega kapitala.

V slučajih gospodarskih kriz je dolžna priskočiti prizadetim na pomoč vsa družba. Trboveljska premogokopna družba, ki je zbrala v letih dobre konjunktore, izrablja-

joč delovno silo, stomilijonske rezerve, je dolžna pomagati delavstvu v časih krize in slabše konjunktore tako dolgo, da si ustvari druge predpogoje za eksistenco.

2. Država, ki ni predvidela za slične socialne katastrofe nikakih kreditov, je podala daljni dokaz popolnega neumevanja za socialne naloge države. Ne samo da ni postavila v svoj proračun nikakih kreditov za podpiranje brezposelnosti, — ona ni storila ničesar, da bi delovna sila organizirala, da bi se gradila stanovanja in izrabljalo vse neštete možnosti, kjer bi se mogla delovna sila koristno uporabiti.

3. V kolikor je mogoče dobiti sodbe o gospodarstvu TPD in razlogih krize, je pa nadvse verjetno, da kriza ni tako akutna, kakor jo slika družba in je verjetna domneva, da izrablja trenutno slabšo konjunkturo za napad na zakoniti delovni čas in na delavske mezde, čeravno delavske mezde niso dosegle niti prav že itak sramotno nizkih predvojnih mezd in čeravno so cene premoga daleč previsoke in mnogo višje nego predvojne.

4. Sedaj veljaven pravilnik Bratovskih skladnic omogoča, da bodo izgubili reducirani rudarji še svoje članske pravice pri Bratovskih skladnicah.

Iz vseh teh razlogov zahtevamo:

1. Državna oblast naj sestavi komisijo sestoječo iz rudarske oblasti, zastopnikov parlamenta, Delavske zbornice in delavskih zaupnikov, ki naj pregleda knjige TPD, naj preišče obseg krize in gospodarstvo TPD, zahteva naj gospodarski program, javnosti pa naj izda o tem poročilo, dotlej naj se vsaka redukcija obustavi.

2. Rudarska oblast naj prepreči kršenje zakona o osemurnem delavniku in predpisov o socialni zaščiti.

3. Družba in država naj priskočita na pomoč vsem delavcem, kojih eksistenca je vsled redukcije ogrožena, zlasti s tem, da jim najde novih delovnih prilik.

4. Pri akordnih tarifih naj se odpravi premijski sistem, ki ustvarja zvišano produkcijo na škodo delavskega zdravja in večja brezposelnost.

5. Pravilnik Bratovskih skladnic naj se nemudoma popravi v smislu tozadevnih predlogov delavskih strokovnih organizacij.

Da se te zahteve učinkovito podprejo pozivljamo delavstvo vseh strok, da se organizira v svojih strokovnih organizacijah in odbije organiziran napad delodajalcev na delavske pravice, kajti brez sodelovanja delavstva se ta kriza ne more rešiti.

II. Resolucija.

Ugotavljamo, da je imelo ministrstvo saobračaja s TPD sklenjeno pogodbo glede dobave premoga in sicer vedno za pol leta naprej. Na ta način si je TPD znala zagotoviti odjem od železnice, dočim saobračajno ministrstvo z nobenim drugim rudnikom ni imelo podobne pogodbe in so tako drugi, zlasti tudi državni rudniki imeli slabše konjunktorne pogoje. Ta pogodba TPD je potekla s februarjem in sedaj se družba trudi, da bi saobračajno ministrstvo sklenilo novo pogodbo z novo razpečevalno družbo. Ministrstvo se še ni odločilo.

Na podlagi teh ugotovitev zahtevamo:

1. Saobračajno ministrstvo naj obnovi pogodbo samo s TPD in povsem izloči vmesno razprodajno družbo premoga. To pogodbo naj saobračajno ministrstvo sklene le pod pogojem, da družba sprejme vse delavstvo nazaj v delo in da družba opusti tudi vse druge ukrepe glede podaljšanja delovnega časa in znižanja mezd.

2. Zavedamo se, da je usoda rudarskega delavstva v znatni meri tudi v rokah ministrstva saobračaja, in ima možnost, da pri obnovitvi pogodbe štiti delavske interese.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Proračunska razprava se nadaljuje...

Belgrad, 4. marca. Po določenem redu obravnava parlament proračun za proračunom. Včeraj so razpravljali o proračunu ministristva za vere, toda brez zanimanja in skoro čisto prazna je bila skupščinska dvorana. Le klerikalei so postavili na govorniški oder Klekla in Škulja, oba duhovnika, ker se lajski klerikalni gospodi očividno ne zdi

vredno sodelovati pri verskem proračunu. Ravno pri obravnavi proračuna ministristva za vere se vidi trhljost naprednih in svobodnomiselnih strank. Niti enemu govorniku se ni zdelo vredno, da bi podčrtal zahtevo po ločitvi cerkve od države. Zanimivo je, da imamo v naši državi trinajst priznanih ver.

Strankarske pregrupacije.

Belgrad, 4. marca. V zadnjem času se precej razpravlja o nekih doslej še tajnih razgovorih, ki se baje vodijo med Davidovičevimi in Pribičevićevimi demokrati. Baje obstoja v obeh parlamentarnih klubih pripravljenost, da se izvrši ponovna združitev obeh strank. Vsekakor pa se Pribičević zaveda, da je napravil največjo pogreško takrat, ko je razbil demokratsko stranko in se vdinjal radikalom.

Prav tako pa je gotovo, da bo slejkoprej likvidirala muslimanska stranka. Dr. Spaho, ki vodi to stranko sicer zanika to vest, vendar pa bo le težko obdržal situacijo v svo-

jih rokah in preprečil popolno preorijentacijo muslimanskih vrst.

Za večeraj se je prvič zopet stal nekaj opozicijski blok. Davidovič, dr. Korošec, Spaho in Joca Jovanović so se namreč posvetovali, kaj bo ukreniti, če bi Pašić res odgodil po sprejetem proračunu parlament do jeseni. Vsi ti šefi so se zedinili, da se pošlje Pašiću pismo, v katerem se opozori na nujnost parlamentarnega zasedanja. Politični krogi vidijo v tem prvem skupnem koraku nov poizkus enotnejšega opozicijskega nastopanja.

Reforma volilnega reda v Rumuniji.

Bukarešta, 4. marca. Bratianova vlada je sedaj predložila parlamentu nov osnutek volilnega reda. Ker smatra Bratianu, da pomeni izid občinskih volitev zanj zmago, hoče sedaj razpustiti parlament, izglasovati nov volilni red in razpisati nove volitve.

Osnutek volilnega reda predvi-

deva centralno volilno komisijo v Bukarešti, okrožne volilne komisije pa po komitatih. Volilni red pa seveda določa, da bo dobila stranka, ki dobi pri volitvah v čeli državi največ glasov absolutno večino, in šele ostali mandati bi se po proporcionalnem sistemu razdelili na druge stranke.

Sprejem Nemčije v zvezo narodov.

Hamburg, 4. marca. Mestni senat v Hamburgu je priredil državnemu konclerju dr. Luthru banket, na katerem je državni kanceler glede vstopa Nemčije v zvezo narodov izjavil, da pri pogajanjih za vstop Nemčije v zvezo narodov, ki samoočebno razumljivo dobi tudi sedež v stalnem svetu zveze narodov, ni bilo in nikdar ne more biti govora, da bi se svet zveze narodov še izpremenil ali razširil. Temu so pritrdile vse udeležene vlade. Zaraditega je vsaka izprememba organizacije zveze narodov za onega, ki je bil pod sedanjimi pogoji in ob sedanjih organizaciji sprejet v njo, nesprejemljiva. Vesti o namerah razširjenja sveta zveze narodov smo dobili šele, ko

smo vložili predlog. Nemčija sicer nima pravice dajati mnenj, dokler ni član zveze narodov, o nje reorganizaciji, če pa bo član in dobi vlogled v organizem zveze narodov, bo podajala mnenje tudi o drugačni obliki in sestavi zveze narodov. Predvsem pa naglašajo, da ne gre za posamezne države, za odnose med posameznimi državami, ker gre le za organizacijo in prospevanje zveze narodov same. Obžaluje, da se s tem uspehe locarnske politike ruši, češ, da je dosedanja odkrita politika in zaupanje potrebno. Če bo Nemčija sprejeta v zvezo narodov pa bo zahtevala tudi zase vpoštevanje, kakor za vse druge države.

VELIKA DEMONSTRACIJA STAVBINSKEGA DELAVSTVA V PARIZU.

Pariz, 4. marca. Uprava pariškega mesta je izdala odlok, ki je kršil določila osemurnega delovnika. Zato je pozvala stavbinska organizacija stavbince v štrajk. Tekom večera so se vršile zato po pariških ulicah burne demonstracije, prišlo tudi do težkega spopada s policijo, tako, da je bio ranjenih kakih 50 demonstrantov in 40 policajev.

SOCIJALISTIČNA ZMAGA PRI GRAŠKI POLICIJI.

Gradec, 4. marca. V nedeljo so se vršile v Gradcu volitve personalnega zastopstva pri graški policiji. Pri teh volitvah je prvič nastopila krščansko-socialna organizacija, ki je na temeljito pogorela. Od 517 policijskih uradnikov se jih je udeležilo volitev 483. Svobodna strokovn-
qilo volitev 483. Socijalistična orga-

nizacija je dobila v zastopstvu 11 sedežev, krščansko-socialna pa enega.

DVANAJST LET PO NEDOLŽNEM V JEČI.

Berlin, 4. marca. Pred poroto v Glatzu so te dni obnovili sodno postopanje proti nekemu mesarju Edvardu Trautmannu, ki je bil leta 1911. obsojen zaradi umora na 12 let težke ječe. Mož je ječo prestal, sedaj pa se je dognalo, da je bil morilec Denke, ki ima toliko grozodejstev na vesti.

RAZŠIRJENJE SVETA ZVEZE NARODOV SE ODGODI?

London, 4. marca. V angleških krogih prevladuje vtisk, da se glede razširjenja sveta zveze narodov doseže v Genfu kompromis, po katerem se izvoli komisija, ki bo do jeseni razmotrila o zadevi ter na jesenski, ki bo meseca septembra, svoje predloge.

ŠTRAJK PREDILNIČARJEV NA JAPONSKEM.

London, 4. marca. Štrajk v japonskih predilnicah se nadaljuje. Število štrajkujočih je naraslo na 34.000 oseb.

POTOVANJE OKOLI SVETA V LETALU.

Moskva, 4. marca. V Moskvi se sedaj nahaja ameriški žurnalista Wels, da ugotovi najkrajšo progo preko Rusije na vzhod. On hoče namreč v letalu obleteti v 25 dneh svet, le progo med Moskvo in Vladivostokom bi rad prevozil z vlakom. Vsekakor bi pomenilo to nov svetovni rekord.

Borza.

Danes notira Zagreb: Berlin 13.498 do 13.538 (13.5140—13.5540), Italija 227.16 do 228.36 (227.33—228.53), London 275.75 do 276.75 (285.53—276.73), New York 56.578 do 56.875, Pariz 211—213 (208.34—210.34), Praga 167.876—168.885 (167.99—168.99), Dunaj 7.989—8.029 (7.9950—8.0350), Curih 10.916—10.956 (10.9175—10.9575).

Curih. Belgrad 9.1650 (9.1450), Budimpešta 72.80 (72.80), Berlin 123.70 (123.70), Italija 20.84 (20.84), London 25.2475 (25.24), New York 519.50 (519.50), Pariz 19.42 (19.02), Praga 15.385 (15.395), Dunaj 73.25 (73.20), Atene 7.40 (7.45), Bukarešt 2.275 (2.25), Sofija 3.75 (3.75), Madrid 73.25 (73.20), Varšava 66.50 (66.50), Amsterdam 208 (208.05), Bruselj 23.62 (23.60), Stockholm 139.40 (139.40), Oslo 111.25 (112.25), Kopenhagen 134.75.

Nečuvveno in protizakonito postopanje Trbovelj. prem. družbe.

Iz Trbovelj nam pišejo: Trboveljska prem. družba je v soboto potom paznikov razglasila delavstvu, da se z ponedeljkom prične menjava šiltov na kraju, kar pomeni, da se s tem podaljša delovni čas od 8 na 9 ur dnevno. Zveza rudarjev je takoj pojasnila rudarjem to protizakonito nakano TPD. Rudarji so se pojasnila in direktiv točno držali ter so takoj prekrizali Trb. družbi njen čedni in poeni račun. Nihče ni šel pred 6. uro v jama in vsi so bili točno ob 2. uri že iz jame. Opozarjamo tudi rud. oblast, da strogo in točno nadzira postopanje družbe, da se ne bo več kršilo zakona.

Širite »Del. Politiko«!

Tudi trboveljska občina naj služi Trboveljski družbi?

Trbovlje, 2. marca.

Trboveljska prem. družba je odpustila ponovno 246 delavcev in sicer:

Rudnik 140 delavcev in 32 poduradnikov. Podjetje Dukič pa 62 delavcev in 12 poduradnikov. Na trboveljsko občino prihaja dnevno mnogo delavcev, ki prosijo dela ali pa podpore. Občina pa še do danes nima rešenega proračuna in ne ve v kakšni meri bo proračun rešen.

Nam se zdi, da Trb. prem. družba ni gospodar samo vseh rudnikov v Sloveniji, marveč tudi diktator v trboveljski občini in pa država v državi, od katere dobre volje je odvisno tudi reševanje proračuna za trboveljsko občino.

Delavci, koliko časa bo še to trajalo?

Slepomišenje.

V času, ko tisoči in tisoči gladnih rudarjev Trb. prem. družbe s svojimi nepreskrbljenimi družinami v strahu čakajo nadaljne obsodbe od strani gg. okoli Trb. prem. družbe in ko jih je že na stotine in stotine na cesti brez vseh sredstev in brez vsakega upanja na zopetni zaslužek, pa se revirji Trb. družbe zopet poživljajo z novimi ljudmi — orožniki.

Čudno vsekakor! Za te trpine, ki morajo poleg vsega vsakdanjega trpljenja v rudnikih še gledati trpljenje svoje gladne družine, in ki v potu svojega obraza in žuljev svojih rok ustvarjajo milijonske dobičke Trb. prem. družbi, katerih so tudi deležni nekateri naših najbolj državotvornih elementov, se navadno ne briga ne javnost ne naše brižne in skrbne oblasti. Kadar se pa ta izgarana množica zgane in zahteva za svoje delo večji kos kruha, takrat se nekdo na višjem mestu takoj zgane in pravi: javni red in mir je ogrožen. In že se svetijo bajonete in v teh umazanih premogovnih dolinah. Tako je tudi sedaj! Trb. družba je vrgla približno tisoč teh trpinov na cesto. Ostalim je reducirala delavnice, obljubila jim še znižanje plač in podaljšanje delovnega časa, a kaj so ti rudarji storili! Nič, samo potem svojih zaupnikov so povedali Trb. družbi in povedali so javnosti, da tega bremena prenesti ne morejo. Vsa javnost se zgraža nad tem zločinskim početjem Trb. družbe, ki ga je že ali ga še namerava izvesti nad svojimi rudarji. Ta meščanska javnost kar tekmuje med seboj. Tukaj klerikaleci intervenirajo, tam demokrati posredujejo; »Orjuna« pa napoveduje celo revolucijo. Trboveljska družba pa podaja izjave.

Da, vsi rešujejo sedaj bednega rudarja. Pa čisto gotovo, ako je ta složna borba res prava, potem se bo morala Trb. družba ukloniti, in nebesa se bodo odprla za Trb. rudarje. Medtem pa bajoneti v revirjih!! In zakaj? Ali imajo ti nalog, da ščitijo življenje rudarjev, njihove plače ali njih zakoniti 8-urni delavnik? Ne verjamemo, da so jih zato

poslali. Smo skeptični. Zakaj zgodovina zadnjih let nam pokazuje, da kadar Trb. družba svojim rudarjem trga bori kos kruha, takrat se odbijajo solnčni žarki na bajonetih orožnikov po teh dolinah in to toliko časa, dokler se ubogi rudar ne navadi na manjši kos kruha.

Čudna so pota Trbovelj. družbe in vladajočih krogov. V upravnem svetu Trb. družbe sede klerikaleci, v Slavonski banki so demokrati, z njo skupno pri mizi in pod mizo pa čakajo še drugi na drobtine, ki eventualno padejo iz te bogate mize. V ozadju se pa tepe vladna stranka za koncesijo v prodaji njenega premoga. In gre se samo za 30 milijonov Din letnega dobička. Vsi ti so sedaj v borbi — proti komu — proti svojim lastnim interesom — za interese rudarjev — čudna logika! Pa orožniki v revirjih — kje so ti? Po dnevi jih ne vidiš. Po noči pa kje? Pri rudniških objektih in ravnateljskimi stanovanji. Zakaj, vprašamo, je to? Ali mislijo rudarji koga ubiti, ali mislijo obratne naprave uničiti? Ne! Povedali so samo, da so pri sedanjem kosu kruha lačni in da še ob manjšem ne morejo živeti. Samo to so povedali, javnost je slišala. A na mestu kruha so jim poslali bajonete. Kdo? Oni faktorji, kateri da so proti družbi. Rudarji! ali jih vidite volkove v ovčji obleki? Vi črni trpimi spregledajte, otresite se jih. Povejte jim, da vaše življenje je odvisno od vaše razredne sile, ne pa od meščanske milosti, ki je kot mačka, ki spredaj liže a od zadaj praska.

iz zadrugarske Srbije.

Belgrad, 28. februarja.

Srbija je zemlja, kjer se je v zadnjih 30 letih zelo razvilo zadrugništvo na kmetih. Med delavstvom ne, ker je tovarniških delavcev premalo in so preveč raztreseni. No, pa o tem bom govoril drugikrat. Danes mislim opozoriti na neko vrsto zadrug, ki jih na Slovenskem ni, to so zdravstvene zadruge.

Ameriška misija z g. R. R. Riderjem na čelu, ki je osnovala po Srbiji zdravstvene postaje ter delo dr. Gavrilice Kojića sta rodila »Savez zdravstvenih zadruga« v Beogradu. Kdor je čital študijo »Selo u Srbiji pre rata«, ki jo je napisal zaslužni zadrugar Mihajlo Avramović, ta je strmel: v kakšnih razmerah je živel (in še živi) kmet v Srbiji! Srbski seljak stanuje v nezdružljivih, vlažnih, temnih, smrdljivih in naravnost gnusnih prostorih, često skupaj z živino. V vinogradu sicer brani trte pred boleznijo; škropi jih z modro galico. Tudi k svinjam in kravam pokliče takoj živinozdravnika, toda za družino samo ni ne zdravnika ne leka. Bolezni razsajajo in tirajo kmečke ljudi prezgodaj v grob. Zato so zdravstve-

ne zadruge v Srbiji velikanskega pomena, žal le, da ne najdejo v današnjih žalostnih časih več podpore od strani kompetentnih činiteljev.

Leta 1922. je bilo 13 zdravstvenih zadrug s 5251 člani, l. 1923. — 15 zadrug s 5964 člani in sedaj jih je 24 s 7703 člani. Zanimivo in pomembno je to samopomočno gibanje. Delo ni lahko. Težko je že združiti ljudi, da si skupno v svojem konsumu nabavljajo življenjske potrebščine, hrano, obleko, obutev — kaj še, da jih združijo v svrhu skupne nabave zdravih in zdravnikov!! In vendar gre; uspehi so že tu in bodo vedno večji.

Naše nagrade.

Kdor nabere in pošlje z naročnino vred do dne 25. marca leta 1926 dobi brezplačno: 1. za pet novih naročnikov eno lepo knjigo, 2. za 10 novih naročnikov dve knjigi in en mesec »Delavske Politike«, 3. za 15 novih naročnikov 4 knjige in dve meseca »Delavske Politike«, 5. za 25 novih naročnikov 5 knjig in »Delavsko Politiko« za 2 meseca, 6. za 39 novih naročnikov 6 knjig (ena elegantno vezana) in »Delavsko Politiko« za dva meseca.

Oni pa, ki pridobe do 20. t. m. več kot petdeset novih naročnikov, dobe še izredne nagrade, ki se bodo posebej določile z oziranjem na število novih naročnikov.

Naslove naročnikov in naročnino je poslati čimprej na naslov: Uprava »Delavske Politike« v Ljubljani, Breg 12-II.

Pravijo...

da se je Ninčič oglasil v Parizu pri Briandu, Stojadinović pa v Londonu pri Churchill. Sestala sta se nato oba jugoslovanska ministra na sivi obali rokavskega zaliva in si potožila svoje sreče in težave. Tožil je Ninčič o mačehi tujini, grajal je Stojadinović Pariz, njegove rentnike in kvartopirce ter londonskega Churchila, njujorskega bankirja in zagrebškega belgrajskega Radića...

Pa sta šla in pisala Maksimoviću, ministru policije, o tem in onem, o Radiću in o glavnjači... Maksimović, ki je komaj okreval, je odstopil brzdsko to pisanje Pašiću, ki je najprej zbolel, nato pa »najavil« svoj odhod v Sarajevo. Odšla sta Ninčič in Stojadinović zopet širom sveta; »Marschbereit« je Pašić za Beč. Kam spet konvalescentni Maksimović? V Zagrebu »boravita« Laza Marković in Janjič.

Vsi so odšli, le On je ostal, Radić nepokolebljivi, ki junaško vztraja, in se junaško bje v parlamentu in izven njega, in se drži Beograda in potujoče vladne fronte... in si prav nič ne želi nazaj, niti Stojadinovića, niti policijskega Maksimovića, niti ostalih svojih kolegov.

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.
Prevel FERDO DELAK.

1. GLAS od traverze: Republika ni ničemur kriva! Vsemu je kriv kapitalizem! To je oni medved, ki je jedel žeblje, in bo počil ko bo čas. In na svetu se ničesar ne more v dvajset in štirih urah!

GLASOVI: Tako je! Tako je!
(Ljudje prihajajo od desnih in levih gruč, posedejo, prižigajo cigarete in se razgovarjajo. Delo je zastalo v sabotaži. Tu in tam se sliši cviljenje svedra ali pile, a popolnoma osamljeno.)

1. GLAS: Da, da! Streljajo, pokajo, koljejo se, obešajo! Rdeči koljejo bele, beli rdeče, črni koljejo rumene, rumeni črne, vse brez repa in glave! Samo kolji, kolji in kolji! In kakšna korist je od tega?

2. GLAS: Vseeno je, če se koljejo ali ne! Tudi mi smo se klali pet let, in še pet let se bomo klali, in še nas bodo ostali milijoni!

3. GLAS: Kaj brbljate tja v en dan, ljudje, kaj? Vedno samo brbljate, kakor stare babe! Naše so postrelili kakor pse, a mi se ne zganemo! Ali je to človeško?

GLAS: To ni res! Niso ustreljeni! To je nekdo raznesel, da razburi ljudstvo! Aretirali so jih! To že! A ustrelili ne!

3. GLAS: Kaj bi ne bilo res? Res je! Ustrelili so jih! če že hočete vedeti! Še sedaj ležijo tam nepokopani!

GLAS: To ni mogoče! Kristijan je skrit pri Dominiku na podstrešju! Ne strelja se kar tako!

(Nervozno gibanje in mrmranje. Depresija. Premor.)

14 GLAS IZ KOTLA: Ko smo se danes zjutraj zmejnali, morje je bilo še črno, smo slišali pri topilnici bobnanje. Bobni, pa gru, gru, gru! A kaj je bilo, kaj? Onega malega mehanika, ne vem kako se imenuje, Vajnert...

GLAS: Hubert!

GLAS IZ KOTLA: Hubert, da, Hubert, po njem so trikrat streljali, a nikakor ga niso mogli zadeti!

(Gibanje raste.)

GLAS: In Ksaver je rekel, da visi na njegovi slivi pred hišo Pavel!

(Nervoznost vidno raste.)

GLASOVI: Ksaver! Ksaver! Kaj je?

KSAVER (v neprestani depresiji, kakor iz sna): Ahasver, ljudje, Ahasver! On je pljunil Kristu v obraz! In vse to je zapisano! Ahasver! (Zvok kovinske plošče. To je signal, da pride nadzornik. Zatrepetale so oljnat lučke in acetilenke. Ljudje se razkropijo kakor kresnice. Nakovala, pile, svedri intonirajo delo.)

GLAS NADZORNIKA (za sceno): Sabotaža? Kaj ne? Štrajk? Sabotaža! Vam bom že dal! Čakajte! Sabotaža!

(Nadzornik je velikan. V mornarski obleki, obožen s korobačem v roki, v ostru silhneti na mostu, s čeladami in bajoneti straže, ki stoji v drilu nepremično. Ritem markiranega dela. Gruča okrog traverze vzdigne breme, kriči glasno: „hoo-ruk“, in nese na prečkah počasi traverzo.)

NADZORNIK: Kaj se vraga vlečete, kakor sprevod?

1. GLAS od traverze: Težko je to, gospod nadzornik!

NADZORNIK: Težko je to, težko! Vse vam je težko! Dnevniče navijati pa, to vam ni težko! Kaj ne? Vsi smrdite od lenobe! No, no, potengite tresko! — In vi tam! Vi tam na številki štiri požurite se! Celo jutro mečkate tu eno samo tablo! Zjutraj ste začeli na številki štiri, a prišli niste nikamor! Če vas pa zatožim, me preklinjate kakor krvnika! Tedaj vam odjedam kruh, kaj ne? Vi mrcine leni! Človek bi si lahko izkričal pljuča nad vami, in še ne bi nikamor prišli! Vse bi vas bilo treba militarizirati! In kdor noče — k zidu! Čez mesec dni bi že »Republika« plaval! Pri moji veri! Če bi mene poslušali! Čez mesec dni! (Stopil je dol po lestvi. Hodi med posameznimi gručami in vpije): Naravna stvar! Vse stoji na mestu! Kakor hitro vam obrnem hrbet, že stikate glave, kakor volki vkup, in lajate in organizirate! Jaz bi vam že dal te vaše organizacije! To je konec upora o! Te vaše proklete organizacije! Glej, na! Samo glejte! Kaj me tako gledate? Kradete državo! Da! Tatovi ste! Država vas hrani in oblači, a vi ji kradete! In vam še ni prav! Se upirate se! Kaj ste napravili danes? Pokažite, kaj ste napravili? Tri žeblje ste zabili, to je vaše celo delo! A upirati se, to da! Dinamit pod vse! Za to ste takoj! Revolucija! Seveda! Revolucija! Treba bi bilo vsakemu petemu s svinčeno posvetiti, pa bi bil red! Kaj je tu s številko dvanaest? Kaj? Kje je ta številka dvanaest? Kdo je to?

GLAS: Ga ni!

(Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 4. marca: Zapeljivka. Red F.
Petek, 5. marca: Naša kri. Red B.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri.

Četrtek, 4. marca: Joueur de Notre Dame. Red D.
Petek, 5. marca: Zaprti.

Zongler naše ljube gospe. Ljubljanska opera je popolnoma nanovo naštudivala znano Massenetoovo opero »Zongler naše ljube gospe«, ki se je prvič izvajala na našem odru takoj po prevratu. Massenetoova glasba je izredno lepa ter je ta opera stalno na repertoarju vseh velikih svetovnih odrov. Predstava se vrši za red D. Isti večer se vprižori v dramo Golarjeva »Zapeljivka« za red F.

Dijaška predstava v drami. V soboto, dne 6. t. m. se vprižori v dramskem gledališču ob treh popoldne »Pegica mojega srca«. Ta jako priljubljena veseliga se igra ta dan zadnjikrat v letošnji sezoni in je namenjena v prvi vrsti dijaštvu, lahko pa jo poseti tudi drugo občinstvo. Cene so znatno znižane.

Nov kapelnik v zagrebški operi. Kakor doznavamo, prevzame kapelniško mesto zagrebške opere Rihard Schwarz, do sedaj nastavljen pri osiškem gledališču.

Naši igralci na Prešernovem grobu. V torek popoldne so se naši dramski igralci z nestorjem Danilom na čelu odpeljali v Kranj, da počaste Prešernov grob. Položili so nanj vence, dramski kvartet pa je zapel par pesmi. Nato so odšli v čitalniško dvorano, kjer se je razvila prav domača, intimna zabava. Tako se je oddolžil Danilo Prešernu.

M. Beer: Karl Marks, njegovo življenje in nauk. V založbi »Združene založbe« Ljubljana, Aleksandrova cesta, je izšla kot drugi zvezek soc. pol. knjižnice najboljša knjiga o marksizmu iz pod peresa slovitega nemškega pisatelja Beera. Slovensko izdajo je priredil a. Ciril Stokelj. Ta knjiga je izšla v Nemčiji v dveh letih v štirih izdajah. Gotovo se bo tudi v Sloveniji razširila med one, ki jim je predvsem namenjena — med delovno ljudstvo. To delo ni navadna agitacijska brošura, temveč delo z globoko, poučno vsebino. Da navedemo le najvažnejša poglavja: Marxova pomembnost. Njegovi starši in prijatelji. Dijaška leta. Vstop v življenje. Nastanek marksizma kot novega svetovnega naziranja. Revolucijonarni duh 40. let in revolucija 1848. Marxovo delovanje v Angliji. Internacionala. Pariška komunizma. Marxova smrt. Materialistično zgodovinsko naziranje. Razred, razredni boj in razredna zavest. Vloga delavskega gibanja in proletarska diktatura. Marxov gospodarski nauk itd. Knjiga, ki obsega 120 strani velikega formata, stane le 20 Din. Razprodajalci imajo 25 odst. pousa. Vsem sodrugom priporočamo, da se knjigo naroče. — V »Združni Založbi« je dobiti še prvi zvezek, ki piše o »Prehodnikih današnjega socijalizma in komunizma.« Cena Din 20.— Naročajte!

Porotno sodišče.

Pred porotniki stoji 20-letni Franc Koprivec, potuhnen delomržež, ki se zagovarja radi zavrtnega roparskega umora. V Dobrunjah pri Ljubljani je živel starček Anton Trček, ki se je na stara leta preživljal s krošnjarenjem po vaseh. L. 1924. okoli božiča so ga zadnjič videli v Dobrunjah, nakar je brez sledu izginil. Decembra meseca pa je našel Franc Koprivec v svojem lovskem revirju človeško okostje. Dva dni potem so prijeli orožniki današnjega obtožence kot morilca. Svoj zločin priznava, pravi pa, da ni bil premišljen, ampak le nesrečno naključje. »To je bilo v mraku. Šel sem od Police proti domu, ko me je Trček došel, pomolil mi brinjeveca, ki sva ga skupno pila. Povabil me je, naj grem nekaj časa z njim in šla sva proti Dulom. Naenkrat sva se začela kregati, a sam ne vem zakaj. Dregnil me je dvakrat s palico

in enkrat udaril. Jaz sem od pijače in nagle jeze prevzel, zgrabil v bližini ležečo 2 metra dolgo gabrovo vejo in ga uskal po glavi.« Taka je njegova storila. No, njegov 7-letni brat Jože je pri zaslišanju povedal drugače: »Bila sva z bratom v gozdu in iskala viternike. Mimo je prišel Trček, in brat je zavpil naj počaka, da bo od njega nekaj kupil. Stopil je k njemu in mu brez vzroka potegnil s krivcem po vratu. Trček je zavpil samo »vek« in padel na tla. Brat ga je nato še sunil z nogo v nos, da je krvavel in nato rezal tako dolgo, da mu je odrezal glavo od trupa.« Obtožence mu je nato odvzel denar, uro in mu sezul čevlje, katere je prodal nekemu delavcu za 40 Din. Pozvane priče — mati in brat se pričanju odpovesta — ga slikajo kot lenuha, ki se je večkrat izrazil »da raje doma spi, ali pa berači, kot da bi prijel za delo.« Znan pa je bil tudi kot drzen tat. Doma za njegovo vzgojo niso mogli skrbeti; njegova mati, personifikacija največje revščine, nima svoje koče, niti zemlje, ne živi od dela, ampak od beračenja in je na zelo slabem glasu. Morda ga bo pa sedaj izpreobrnilo 10 let težke ječe, kazen katero mu je odmeril sodni zbor z ozirom na izjavo porotnikov, ki so potrdili glavno jim stavljeno vprašanje zavrtnega roparskega umora.

Križem sveta.

Štiridesetletnica dnevnika »Le Peuple«. Meseca decembra pred štiridesetimi leti je bil v Bruslju ustanovljen majhen socijalistični list »Le Peuple«. Ob njegovi zibelki so stali pionirji socijalističnega gibanja v Belgiji — sodruzi Jean Volders, Cesar de Paep, Eduard Anseele in Louis Bertrand. Zadnja dva sta še sedaj aktivna in stalno dopisujeta v list, katerega sta pomagala ustanoviti. Delavsko politično in strokovno gibanje v Belgiji je raslo vzporedno z njegovim glasilom, in danes je »Le Peuple« največji in najvplivnejši socijalistični list v francoskem jeziku. »Le Peuple« ima lasten dom in tiskarno. Izhaja petkrat dnevno. Zelo tesno je združen z belgijskim socijalističnim listom »Het Volksblad«, ki izhaja v flamskem jeziku. Jubilejna izdaja dnevnika »Le Peuple« je imela slike ustanoviteljev in prvih sotrudnikov ter ves sedanjí štab. Direktor lista je J. Wauters, sedanjí delavski ministar; glavni urednik je Auguste Dewinne; znani socijalistični voditelj Louis de Brouckere ureja inozemski del lista. »Le Peuple« je bil ves čas neločljivo zvezan z belgijsko delavsko stranko in unijami; vzorni kooperaciji vseh faktojev v delavskem gibanju Belgije gre zasluga, da ima danes Belgija ne le prvovrstno delavsko časopisje, ampak tudi prvovrstno zadružno, strokovno in politično organizacijo, ki je vodilna v državi.

6370 ubitih v avtomobilskih nezgodah. V devetinsedemdesetih največjih ameriških mestih je bilo l. 1925 ubitih v avtomobilskih nezgodah 6370 oseb, več tisoč pa ponesrečenih. New York je v številu nezgod na prvem mestu, za njim pa slede mesta Chicago, Philadelphia, Detroit, Cleveland in druga. Nepaznost voznikov in nepaznost pasantov zakrivi največ nesreč. Mnogo jih je pripisati gnječi, ki vlada na avtomobilskih cestah. Vzlic velikemu številu avtomobilov, ki napolnjujejo ulice ameriških mest, je število smrtnih slučajev vznemirljivo visoko in naglo narašča; prej ali slej bo ameriško ljudstvo prisiljeno poslužiti se drastičnih metod, ako bo hotelo biti varnejše na prometnih potih.

Tudi v starem Rimu so živeli vegetarijanci. Seneka in Plutarh sta bila glavna zastopnika teh, in zlasti Plutarh je vse svoje življenje posvetil borbi zoper mesojedce. Prav tako je poznal stari vek abstinenčne krožke. Okrog 1350. l. pred Kristusom je eksistirala obsežna antialkoholna družba v Egiptu.

Rockefeller namerava dati 10 milijonov za muzej v Egiptu. James H. Breasted, znani ameriški egiptolog, je naznanil te dni, da jo John D. Rockefeller pripravljen dati deset milijonov dolarjev egiptovskemu kralju za ustanovitev velikega arheološkega muzeja v Kairu.

Dnevne novice.

Našim čitateljem.

Današnji številki zopet prilagamo čekovne položnice in sicer za one, ki še niso za mesec marec poravnali naročnine s prošnjo, da se iste poslužijo in čimprej poravnajo naročnino. Pripominjamo pa, da se naročnina za časopis vedno plačuje v naprej, ne pa za nazaj in prosimo vse prijatelje našega lista, da se po tem točno ravna. Če meščanski listi tozadevno priznajo komu kak popust, ni s tem rečeno, da tudi oni sami ne tirjajo naročnino v naprej, da se s tem olajša upravi delo z nepotrebnimi evidencaimi. Če ste še to storili, prosimo, da ne pozabite še na vašo nadaljno dolžnost. Če ste že to storili, prosimo, da ne pozabite ta mesec pridobiti po enega naročnika. Zatorej poravnajte naročnino in pridobivajte naročnike!

Uprava.

Skiopitično predavanje Delavske Akademije. Opozorjamo ljubljanske delavce in športnike, da se bo vršilo nocoj ob 7. uri v veliki dvorani Mestnega doma skiopitično predavanje o »I. Delavski Olimpijadi v Frankfurtu«, ki bo eno najlepših in najzanimivejših letošnjih predavanj. Predavanje bo pojasnjevalo 30 skiopitičnih slik. Vse ljubljanske delavce in športnike vabimo, da si ogledajo to ogromno prireditev v slikah.

Predavanje »O leposlovju« se bo vršilo v ponedeljek 8. marca t. l. ob 8. uri zvečer v Delavskem Domu na Viču. Ne zamudite!

Velika misel se je zopet porodila. Slovenska politika je taka kakor stroj, ki skriva v svojem mehanizmu kolo, kateremu manjka vsak drugi zob. Tak stroj škrtja, se stresa, ropoče, leze sunkoma ali pa sploh odpove. Imeli smo razne stranke v vladi že večkrat, sedaj so vse zunaj vlade; v vladi so bile zveste režimu in vladajoči plutokraciji, v opoziciji pa so godrnjave, zabavljaške in polnih ust o grehah, ki se vrše ob težki konsolidaciji države. Nesreča je hotela, da so sedaj vse slovenske meščanske stranke pod kapom in v opoziciji z vlado; in ker ima sedanji režim preveč kosmata ušesa, da bi jih slišal, so prišli zopet na veliko misel enotne fronte, ki naj reši klerikalce, demokrate in radikale, le ubogi Pucelj, ki se je postavil v vrsto Radičevcev uživa sladkosti režima, zato pa o enotni fronti ne mara nič slišati. Nas sicer veseli, da so vse gosposke stranke v opoziciji, vendar pa ne verujemo, da bi kdaj pekli kruh iz te nove moke, ker enotnofrontarska lajna ni odkritosrčna ter se hoče le posamezni enotnofrontar priklopiti do vladnih jasl z moralnim pritiskom cele opozicije. Nejevolja med ljudstvom proti razmeram v državi je velika, zato je takale bojna enotnofrontarija potrebna za meščanske stranke in trenutno uspešna, ker maši nezadovoljnejem usta in jih potaplja v praznih nadah. Da, mi smo tudi za enotne fronte; smo zanje, pa le dve taki fronti imata mesta v človeški družbi: fronta delavcev in fronta meščanskih kapitalistov. Vse drugo je pustna maskarada! — Včerajšnji shod strokovnih organizacij v Ljubljani je to jasno pokazal: kapitalizem in delavstvo vsak na svoji strani. Drugo, kar vodi opozicijo tudi okoli tega boja, je politična demagogija.

Gospod Ninčič je zunanji minister v naši državi. V tem svojstvu potuje večkrat v inozemstvo ter se večinoma vrača preko Julijskega Primorja domov. Prav sedaj je bilo vprašanje manjšinskih vprašanj v razpravi. Ninčič je bil tudi v Rimu in je govoril z Mussolinijem. Ne vemo sicer kaj sta kovala diplomata v podrobnosti, pogrešamo pa, da Ninčič ne Mussolini nista podala nobenih izjav glede svoboščin narodnih manjšin. Mussolini je zagrozil s terorjem, Ninčič pa molči. Sedaj pa ne vemo, ali in kakšno ima stališče k vprašanju narodnih manjšin na tej in na oni strani meje. Ali je dal koncesije, ki jih ne mara povedati, ali sploh molči k temu vprašanju?

Napredek v železničarski organizaciji. Z ozirom na porast organizacije železničarjev začne izdajati Ujedinjeni Savez železničarja v Ljubljani tudi v

hrvaškem jeziku svoje glasilo »Ujedinjeni železničar«. Eto, gremo naprej za popolnim ujedinjenjem.

Ne varčujte pri vinarjih. Kakor smo slišali, bo zgradila mestna občina nekaj novih stanovanj za Bežigradom. Vendar pa hoče baje tokrat opustiti svojo dosedanje uspele prakso v pogledu zidanja solidnih stanovanjskih hiš in hoče graditi le zasilna stanovanja. Mi odločno in resno svarimo mestno občino pred to namero. V stvari sami ni zidanje zasilnih stanovanj noben prihranek. Pri zasilnih stanovanjih so pač potrebna pogosta popravila in mesto ceneje, stanujejo ljudje v zasilnih stanovajih dražje kot pa drugod. Res je, da je sila in nujnost velika. Vendar pa je tudi res, da bi se stotisoči, ki bi se morali porabiti več, če se zidajo solidna stanovanjska poslopja, dobro obrestovali s tem, ker bi bila ta poslopja deset in desetletja uporabljiva.

Ljubljanski grad kaže na zunaj prav neokusno lice. Prostor, kjer je stal cesarjev spomenik, je zanemarjen in prav bi bilo, da se magistrat pobriga zanj.

Društvo »Treznost« v Ljubljani ima v sredo, dne 3. marca t. l. v brezalkoholi točilnici svoj običajen sestanek. Dnevni red: 1. »Nikotinizem« (brat dr. Mikič), 2. poročilo o novem društvu v Zalogu pri Komendi, 3. poročilo funkcionarjev, 4. konstituiranje sekcije poklenih vzgojiteljev. — Odbor.

Trebljenje jarkov. Mestna občina ljubljanska bo oddajala v nedeljo, dne 7. marca 1926. ob 2. popoldne v šoli na Barju v trebljenje nekatere javne jarke v Karlovškem in Trnovskem predmestju potom zmanjševalne dražbe. Interesenti se vabijo, da se napovedane dražbe zanesljivo udeležijo.

Zadnjič smo omenili slučaj velike poneverbe na pošti v Litiji, ki jo je zagrešila upravnica Zora Borštnarjeva. Poneverila je okrog 200.000 dinarjev in do zadnjega niso znali kam je Zora vtaknila denar. Pred dnevi so pa dognali, da je Borštnarjeva trpela na seksualni abnormaliteti in da je podpirala v svojem lezbičnem hotenju kar 9 deklet.

Policijski stražniki obsojeni zaradi nasilja. Pred novosadskim okrožnim sodiščem se je vršila v soboto obravnava proti trem občinskim stražnikom iz Loka, ki so leta 1921. aretirali tamkajšnjega seljaka Atanackovića ter ga v zapornu pretepli tako, da se je moral dalj časa zdraviti v bolnici. Policijski narednik Dušan Maričić je bil obsojen na 3000 Din globe ali 15 dni zapore, dva policista pa vsak na 2000 Din globe, oziroma deset dni zapore.

Usodna stava. Čevljarski pomočnik Zak iz Trbovelj si je dovolil čudno stavo. Tekom pol ure je pojedel 20 trdo kuhanih jaje in popil tri litre vina. Nenadoma se je pa zgrudil nezavesten na tla in čez nekaj časa tudi umrl.

Samomor. V Vitroviči se je ustrelil posestnik in mesar Ivan Čelada. Finančne razmere so ga pritirale tako daleč, da je poskal tolažbe v smrti.

Vlom. V stanovanje gostilničarja Triplata na Ambroževem trgu so vlomili neznan zlikovec, toda pri vlamu so bili najbrž prepadeni in so rebus in fecit odšli.

Obesil se je, ker mu je nekdo pobral denar. Kmet iz Budore je bil poznan skopuh in ves denar hranil doma. Pred dnevi so mu pa tatovi vlomili v blagajno in odnesli vse prihranke. To ga je tolikanj razžalostilo, da se je obesil.

Zalostno ženitovanje. V sarajevski okolici se je vršila svatba in na svatbah je tam običaj, da v čast ženinu in nevesti streljajo. Neki kmet je hotel izstreliti pištolo, sosed mu je hotel namero preprečiti, pri tem se je pa pištola izprožila in strel je zadel kmeta v vrat. V par urah je umrl.

Tiskovni sklad.

Za tiskovni sklad »Delavske Politike« so darovali na delavskem zborovanju konsumnega društva za Slovenijo, podružnica Krakovo-Trnovo sledeči sodruzi: Selan Ivan Din 5, Selan Alojzija Din 5, Anžič Albin Din 5, Kern Ferdo Din 5, Tekavec Karol st. Din 5, Pastorek Jože Din 5, Vrhovec Josip Din 5, Vrhovec Ivan Din 5, Vrhovec Ana Din 5. Skupaj Din 45. — Sodruzi, posnemajte!

Šport.

ASK Primorje : SK Ilirija 1 : 0 — skupni rez. 4 : 3. V soboto se je nadaljeval nastavek pokalne tekme, ki bi doigrati že prošlo nedeljo, do česar pa ni prišlo, ker je sodnik igro zaključil. Za tekmo je vladalo neobičajno veliko zanimanje, kar je sicer povsem umljivo z ozirom na zadnji neodločen izid. Interes je brezdvomno povečalo tudi dejstvo, da bo igro vodil sodnik g. Ochs, ki se je tudi topot izkazal kot objektivni sodnik.

Moštvi sta nastopili v istih postavah kot pri prvi tekmi. O kaki absolutni premoči enega ali pa drugega moštva se ne more trditi. V kolikor je Ilirija dominirala v prvem polčasu, v toliko je prevladovalo moštvo akademikov v drugem delu igre.

Igralo se je v ostrem in brzem tempu, v čemer sta se odlikovali obe moštvi. Ugajal je najbolj napadlni kvintet akademikov, ki so igrali bolj premišljeno in smoteno. Krilska vrsta je izvršila svojo dolžnost, enako tudi obramba, ki je tvorila nepremagljivo zaporo.

Ilirija se ni mogla znajti, čeprav je takoj v početku vzela igro v svoje roke. Tudi pri nji je ugajala napadlna vrsta, v kateri se je odlikoval Hajdukovec Poduje. Krilci so se trudili, toda bili so preveč ofenzivni, oba branilca pa nesigurna. V prvi vrsti velja to za Pogačarja, ki je večkrat »mimo« sunil.

Odločujoč gol je zabil po lepi akciji Erman II., kateri je bil pred tem faulan. Na splošno začudenje sodnik ne piska. Ta moment izrabljuje Erman, ki se je vsled padea nagloma dvignil in streljal neubranljivo v levi kot.

Vsled tega je SK Ilirija izpadla iz tekmovanja za Krisperjev pokal.

Nov slovenski športni tednik. Izšel je v Ljubljani po daljšem presledku nov športni tednik, ki je bil v svrhu pospešitve športnega gibanja neobhodno potreben.

Izredna glavna skupščina JNS. V nedeljo, dne 27. febr. se je vršila v Zagrebu izredna glavna skupščina JNS ob precejšnji udeležbi. Razpravljalo se je večidel le o spremembi pravil. Delegat slovenskih klubov g. Vodišek ba je ni znal prav zastopati interese naših

klubov. Tudi ob tej priliki se je pokazala duševna inferiornost naših klubov.

Gradjanski na Malti. Zagrebški Gradjanski se pogaja z nekaterimi klubi na Malti v svrhu odigranja nekaj prijateljskih tekem. Pogajanja vodi Hajdukov menager in novinar g. Jančkov Božidar. Na turnejo bi odšel Gradjanski v oktobru t. l.

Ponudba lahkoatletu. Znani lahkoatlet in rekorder Charles Hoff, kateri v zadnjem času nastopa v Ameriki, dobi za dan za dnevno ponudbo, v katerih se mu ponuja lepe denarce — dolarje namreč, za razne nastope.

V zadnjem času je prejel ponudbo, da bi za vsoto od 35.000 dolarjev nastopal v nekem športnem filmu v glavni uloži.

Za športnika Hoffa, ki je po rodu Norvežan, so to hude skušnjave in težko, da se jih bo obranil.

Maribor.

Nov magistrat mislijo zidati v Mariboru. Ko bi ne bilo stanovanjske bede, brezposelnosti in revščine, ki je buržuazija sicer ne vidi, bi tudi mi socialisti rekli, da je taka misel dobra, zlasti ker so pisarne našega magistrata za zdravje uradništva zelo škodljive. Tako pa, dokler bodo prebivalci celotnega magistratnega območja v dvornicah in težko ranjeni spali na kolodvorskih klopih — še zaenkrat ne vidimo potrebe nove magistratne palače. Hiša naj bi stala na mestu, kjer je Tegetthofov spomenik in bi stala 8 milijonov dinarjev. Prav dobro vemo, zakaj so klerikalci stavili ta predlog, ki ni njihov, nego ga je znani kapitalist g. dr. Pipuš stavil že takrat, ko so še socialisti iskali stavbne kredite in jih radi raznih intrig s klerikalne in demokratske strani niso mogli dobiti. Stanovanjska beda in ž njo socialistična opozicija čezdalje bolj pritiskata na občinski svet za večjo stanovanjsko akcijo in s. Bahun je celo s številkami dokazal, da bi občina zmogla tudi brez ustvarjanja novih davkov izdati 8 milijonov za stanovanjsko akcijo. Najeti bi bilo treba posojilo in ga tekom deset ali petnajst let z obrestmi vred amortizirati (odplačati). Naši kapitalisti se nikakor ne morejo sprijazniti z misli-

jo za zidanje stanovanjskih hiš. To ne gre v njihove okostenele možgane in da se izognejo socialističnim predlogom za zidanje stanovanjskih hiš, predlagajo zidati — magistrat. Na ta način nameravajo zabiti tako ogromno vsoto, za katero se mora občina zadolžiti v povsem nesocialno podjetje in s tem za dolgo dobo let onemogočiti vsako večjo socialno akcijo občine. To je njihov namen. Kakšno stališče bo k temu zavzel v terek občinski svet, bomo pravočasno poročali.

Smrdi! Ne po aferah kot običajno, nego po segnitim siru nasproti glavnega kolodvora in nič maj iz tovarne konzerv tik narodnega gledališča. Sanitetna oblast si bo morala prostoro ogledati in ukreniti potrebno. Po našem mnenju taka podjetja ne spadajo v središče mesta. To bi morala vedeti obrtna oblast takrat, ko je podelila dovoljenje za obrt.

Milijonar Franz odpustil zaupnika, ker je agitiral za del. listo. To odpoved ima g. Zebot na vesti. On je prišel k Franzu po delavske glasove in ni niti enega dobil. Posledica je bil odpust zaupnika M. D., ki ga je milijonar proglasil za komunista in ga vrget na cesto. Delavska zbornica, najbolj pa delavske organizacije se bodo morale brigati za žrtev našega boja. Odpust je pa dovolj jasen dokaz, da so si kapitalisti, bodisi slovenski ali nemški, liberalni ali farovski enotni takrat, kadar je treba nastopiti zoper delavski razred. Nemei se volitev niso udeležili in vendar mečejo delavce na cesto, ki so agitirali za socialiste. To je tudi ponovni dokaz, kako kapitalistična je klerikalna stranka.

Trbovlje.

Občni zbor tukajšnje »Svobode« se ni vršil dne 21. febr. t. l., kakor je bilo prvotno napovedano, to pa vsled nenadoma nastalih važnih dogodkov v delavskih revirjih. — Vse članstvo trboveljske »Svobode« se opozarja, da se je občni zbor preložil za nedeljo, dne 7. marca 1926. Zborovanje se prične ob 3. uri popoldne v dvorani Delavskega doma z dnevnim redom, kakor prvotno napovedano. Opozarjamo vse članstvo na § 19 podružničnih pravil, ki se glasi: »Glasovalno pravico na obnem zboru imajo le člani, ki so poravnali čla-

narino do zadnjega meseca pred obnim zborom.« — Članske izkaznice je treba prinesiti s seboj! Udeležba dolžnost!

Zagorje ob Savi.

»Svoboda I.« Zagorje sklicuje, dne 28. marca ob 3. uri pop. svoj redni občni zbor v dvorani »Zadružni dom« Loke, s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. volitev novega odbora, 5. raznoterosti.

Zlatnik je našla »Zlatorog« terpentinovem milu gospodična Trošt-ova v Zagorju. Milo je kupila v trgovini konz. društva »Posavje«.

Ptuj.

Vnedeljo, dne 21. febr. pa je imela kraj. org. usnjarjev in sorodnih strok svoj redni občni zbor, ki je bil prav številno obiskan in je tudi dobro uspel. Izvolili so si nov odbor, ki obeta, da bo ta organizacija končno vendar zopet prišla na tisto lepo višino, kakor je bila pred leti. Priporočamo vsem tovarišem usnjarskim in čevlarskim delavcem, ki delajo v tovarnah in po posameznih obratih, da se oprimejo svoje strokovne organizacije. Zavedajte se, da vas bo le solidarnost branila pred vsemi nakanami vaših nasprotnikov. Na tem zborovanju je bil prisoten tudi s. Bradeško iz Ljubljane, ki je v lepem govoru pojasnil pomen strokovne organizacije.

Isti popoldan se je vršil še en občni zbor, in sicer kraj. org. lesnih delavcev, ki je bil tudi povoljno obiskan. Zalibog je manjkalo nekaj delavcev iz tistih obratov, ki bi najbolj potrebovali strokovno organizacijo. Ker že ravno govorimo o lesnih delavcih, ne smemo pozabiti na neko tvrdko blizu Ptuja, ki se ji pravi »Parna žaga Anwander«. Na tej žagi vladajo prav lepe razmere, ker gospod kar brez odpovedi itd. odpušča delavce, čeravno so že dolgo časa delali pri njem. Svoj čas je bilo delavstvo na tej žagi prav lepo organizirano in je doseglo marsikaj, tako da je bilo vsem drugim organizacijam za vzgled. Sedaj pa je vse propadlo: organizacija in dobrobit delavstva. Dajte, poprimite se zopet organizacije, saj bo le v vašo korist.

Ključavničar

preizkušan strojnik in kurjač z daljšo prakso v električni centrali išče primerne službe. Cenj. ponudbe pod »Spreten« sprejema uprava t. l. 135

Proda se

temnomoder kostum za nizko ceno. Naslov se izve v upravi lista. 124

Mlinar

starejša moč, z daljšo prakso v moderno urejenih podjetjih išče primerne službe. Cenj. ponudbe pod »Pošten« na upravo lista. 138

Širite Del. Politiko!

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno in povsod le »Produkcijo kréma« za čevlje. 130

Ustanovljeno 1852.

Teod. Korn
Ljubljana, Poljanska c. 8
(preje Henrik Korn)

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar.
Instalacija vodovodov.

Naprava strelvodov. Kopalniške in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafje) za konzerve.

Posebne nagrade za velikonočne praznike našim odjemalcem!

Izvanredna in ugodna prilika nakupa potrebnih obleke za bližajočo se spomlad.

Zastonj dobite uro, srebrno dozo itd.

Oglejte si naše letake!

Konfekcijska tovarna

FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana
Detajlna trgovina Erjavčeva cesta št. 2

129

Leposlovne knjižnice II. zvezek
CHARLES DICKENS:

Božična pesem v prozi

Prevel * * *

1926

Cena Din 12.

Naročajte to lepo delo pri Zadružni založbi v Ljubljani.

Konzumentje! Konzumentje!

Nakupujte svoje potrebščine

v prodajalnah

Konsumnega društva sa Slovenijo r. z. z o. z.

Solidne cene. Točna postrežba.
Dobro blago.

Učlani se lahko v vsaki prodajalni. Pristopnina Din 5.—.

Delež Din 300.—. Jamstvo enkratno. 133

Kdor želi kupiti prvovrsten in poceni

PREMOG

in sploh kurivo naj ga naroči pri

„PRODUKCIJI“

osrednji zadrugi za nakup in prodajo
r. z. z o. z.

V LJUBLJANI, Tržaška cesta, kolonija „Stan in Dom“.

110